

25 Οκτωβρίου 2012

Μητροπολίτου Νιγηρίας Αλεξάνδρου: Περί των νέων ιεραποστολικών επαρχιών

[Ορθοδοξία](#) / [Ιεραποστολή](#)

Μητροπολίτου Νιγηρίας Αλεξάνδρου: Περί της αναγκαιότητας ενάρξεως θεολογικού διαλόγου και προβληματισμού για την μελέτη και διευθέτηση λειτουργικών θεμάτων των νέων ιεραποστολικών επαρχιών του Θρόνου

Μακαριώτατε Πάτερ και Δέσποτα,

Θα ήθελα και εγώ να εκφράσω με τη σειρά μου την ικανοποίηση μου για την απόφασή Σας, αντιλαμβανόμενος τους καιρούς και τις απαιτήσεις τους, να μετατρέψετε τις εργασίες της Συνόδου σε ανοιχτό και μόνιμο εργαστήριο γόνιμου θεολογικού προβληματισμού και διαλόγου πάνω σε ζωτικά, για την πορεία τής κατ' Αφρικήν Εκκλησίας, θέματα.

Θα περιοριστώ σε κάποιες σκέψεις περί της αναγκαιότητας ενάρξεως θεολογικού διαλόγου και προβληματισμού για την μελέτη και διευθέτηση λειτουργικών θεμάτων ειδικά των νέων ιεραποστολικών επαρχιών του Θρόνου.

Συνιστά αξιωματική διαπίστωση ότι η λειτουργία αποτελεί το είναι και την αυθεντική ζωή της Εκκλησίας. Η Εκκλησία επιτελεί το σωστικό της έργο, όχι με εκείνα που συνήθως πράττει, ούτε με εκείνα που λέγει, αλλά με αυτό που είναι. Και αυτό το «είναι», με άλλα λόγια η ταυτότητα και η αυτοσυνειδησία της Εκκλησίας, την οποία αυθεντικότερα διασώζει η Ορθόδοξη παράδοση, δεν είναι τίποτα άλλο παρά το όραμα ενός καινούργιου κόσμου, της προσδοκώμενης Βασιλείας του Θεού. Το όραμα αυτό πέρα από υπερβατική και προσδοκώμενη στα έσχατα πραγματικότητα, αποτελεί εν ταυτώ και χειροπιαστή εναλλακτική πρόταση ζωής, υπέρβαση της καθημερινότητας και φθαρτότητας τις οποίες εκφράζει η συμβατική ζωή. Μια εναλλακτική πρόταση ζωής που βρίσκει την αυθεντική της έκφραση στην ευχαριστιακή λειτουργία -εκεί που ο πιστός βιώνει σαν πρόγευση και προληπτική φανέρωση το μεγαλείο της Βασιλείας του Θεού- και την οποία

πρέπει να καταθέτει διαρκώς σαν ζωντανή μαρτυρία στον κόσμο. Εκκλησία χωρίς αυτή την ιερή «αποστολή» δεν είναι Εκκλησία. Η Εκκλησία δεν υπάρχει για τον εαυτό της, αλλά για τον κόσμο.

Η ιστορική εμπειρία της Εκκλησίας βεβαιώνει ότι, «ο λόγος σαρξ εγένετο και εσκήνωσεν εν ημίν». Η χριστιανική Εκκλησία μαρτυρεί συγκεκριμένη παρέμβαση του Θεού μέσα στην ιστορία. Ανέκφραστος, απερινόητος, αόρατος, ακατάληπτος ο Θεός, ένσαρκη όμως η παρέμβασή Του στην ιστορία, «εν προσώπω Ιησού Χριστού». Το ότι ο Χριστός είναι ιστορικό πρόσωπο σημαίνει ότι η παρουσία Του εντοπίζεται σε συγκεκριμένο χώρο και χρόνο, σε συντεταγμένες συγκεκριμένου πολιτισμού. Δηλαδή προσέλαβε εθνικότητα, γλώσσα και τη σύμφυτη με τη γλώσσα επικαιρική κοσμοαντίληψη. Και τούτο για να θεώσει το πρόσλημμα.

Αποδεχόμενοι την αλήθεια ότι η Εκκλησία είναι Σώμα Χριστού η ο Χριστός παρατεινόμενος στους αιώνες, καταφάσκουμε τη συνέχεια της ενανθρώπισης του Θεού, δηλαδή της πρόσληψης του κτιστού στον τρόπο υπάρξεως του ακτίστου. Όχι συμβολικά η ηθικά, αλλά με τον τρόπο πραγμάτωσης της ζωής, τον τρόπο της αισθητής κοινωνίας και σχέσης, τον τρόπο της βρώσης και πόσης. Τελικά η Εκκλησία συγκροτείται και φανερώνεται στο δείπνο της Ευχαριστίας.

Κατά τον Μάξιμο τον Ομολογητή, «ο Θεός θέλει να πραγματώνεται το μυστήριο της Σάρκωσής Του παντού και πάντοτε». Αν δεχθούμε την αλήθεια των λόγων αυτών, τότε αβίαστα και αναντίρρητα συμπεραίνουμε ότι η Αλήθεια και η Ζωή, ο Χριστός και η Εκκλησία Του πρέπει να ενδύονται κάθε στιγμή την πολιτιστική σάρκα του κόσμου, τα ουσιώδη κάθε λαού. Και αυτό που καταργεί γλωσσικά, εθνικά και πολιτιστικά σύνορα είναι η φλόγα της Πεντηκοστής που συνεχίζει να καίει. Κάθε στιγμή, κάθε λεπτό είναι μια Πεντηκοστή. Είναι μια νέα παρουσία του Αγίου Πνεύματος, το οποίο δεν ανήκει αποκλειστικά και προνομιακά σε ένα πολιτισμό, σ' ένα λαό και τους εκφραστές του. Το ότι το Ευαγγέλιο ενδύεται τη σάρκα του κόσμου σημαίνει όχι μόνον ότι δεν απορρίπτει κανένα πολιτισμό εκ προοιμίου, αλλά μπολιάζεται στο υπάρχον με σκοπό τη μεταμόρφωση, τη χριστοποίηση, την εκκλησιαστικοποίησή του. Γιατί ότι δεν προσλαμβάνεται, ότι δεν θεραπεύεται, δεν σώζεται.

Κοντολογίς, τούτος είναι ο σκοπός της Εκκλησίας, τούτη και η δικιά μας στοχοθεσία: μεταμόρφωση, χριστοποίηση και εκκλησιαστικοποίηση των πάντων. Μια στοχοθεσία που είναι απόρροια φυσική, συνέχεια του γεγονότος της Σάρκωσης στο εδώ και τώρα, με επίκεντρο, αυθεντικό εκφραστή του, το δείπνο της Ευχαριστίας.

Με τη χάρη του Θεού η Εκκλησία της Αλεξάνδρειας, εδώ και αρκετές δεκαετίες,

πορεύεται στα έθνη, τις φυλές και τους λαούς της ηπείρου και αρκετές νέες ορθόδοξες κοινότητες αναφύονται καθημερινά απ' άκρου σ' άκρο της.

Το δείπνο της ευχαριστίας τελείται. Το τι τελείται δεν αμφισβητείται. Όμως το «πώς», πρέπει να ανακρίνεται, πρέπει να ελέγχεται. Το αν τελικά το «πώς», συνοδοιπορεί με την λογική του ιστορικά σαρκωμένου Χριστού, το αν, για τις νέες κοινότητες αυτές είναι ένα υποστατικό γεγονός, δηλαδή τρόπος ύπαρξης που απελευθερώνει τη ζωή από το θάνατο.

Αν άφοβα και με ειλικρίνεια έναντι Θεού, Εκκλησίας, ιστορίας και ανθρώπου θέσουμε «τον δάκτυλον επί τον τύπον των ήλων», θα διαπιστώσουμε ότι αιμορραγούν. Η εκφραστική του επιχώριου επικαιρικού πολιτισμού, δηλαδή η πολιτιστική σάρκα της ιστορικότητας της Εκκλησίας, η σάρκα του βίου των κοινοτήτων, είναι ξένη προς τις ίδιες τις κοινότητες! Εισαγόμενοι τρόποι έκφρασης της πίστης, της αλήθειας, του Ευαγγελίου (lex credendi) και της προσευχής (lex orandi). Η τήρηση τους στην αρχή των ιεραποστολικών μας ανοιγμάτων, ήταν αναπόφευκτη και αναγκαία. Ο προβληματισμός και η αντίρρησή μας αφορά στην απουσία συγκροτημένης προσπάθειας και γνωριμίας με τους κατά τόπους πολιτισμούς, οι οποίοι μπορούν να μας δώσουν τα εργαλεία προς την κατεύθυνση της εδώ και τώρα Σάρκωσης του Ευαγγελίου, τόσο σε επίπεδο λειτουργικό, όσο και σε επίπεδο θεολογικό. Το εγχείρημα, κυρίως σε επίπεδο επανέκφρασης της θεολογίας, είναι αναντίλεκτα και δύσκολο και ριψοκίνδυνο. Όμως δεν είναι λογικό, σε θεωρητικό επίπεδο να αντιλαμβανόμαστε την ανάγκη του τολμήματος, σε πρακτικό όμως επίπεδο να αντιστεκόμαστε στην ανανεωτική και γεμάτη φρεσκάδα πνοή του Αγίου Πνεύματος που θέλει και αναζητά νέες σαρκώσεις.

Θα συμφωνήσω ότι πειραματισμοί στο χώρο της λειτουργικής δεν χωρούν, έστω και αν οι πειραματιζόμενοι έχουν αγαθή προαίρεση η και γνώση. Το διακύβευμα είναι η ίδια η Αλήθεια, η ίδια η Σάρκωση.

Από την άλλη μεριά η εμμονή «στα παραδοθέντα» (αλήθεια σε ποιους;) είναι, φοβούμαι, καταδικασμένη στο θάνατο, όσο και αν οι εμμένοντες πιστεύουν (θα δεχθώ, αγαθή προαιρέσει) ότι σαρκώνουν το Ευαγγέλιο. Ας μη μας διαφεύγει όμως ότι και η εξωμήτριος είναι σύλληψη, που οδηγεί όμως στην αποβολή και θέτει σε κίνδυνο και τη ζωή της φέρουσας.

Και τώρα το δια ταύτα. Νομίζω ότι μόνο ένα πράγμα μπορώ, επιθυμώ, νομιμοποιούμαι και τολμώ να εισηγηθώ κατ' αρχήν. Ο καθένας από εμάς μόνος και όλοι μαζί σαν σώμα, να κάνουμε μια νέα ανάγνωση δύο συγκεκριμένων εντολών του Θεού. Να δούμε τι μπορεί να σημαίνει για εμάς τους επισκόπους, τους

ιεραποστόλους σήμερα, εδώ και τώρα, όχι εχθές και τότε, το «επανάγαγε εις το βάθος και χαλάσατε τα δίκτυα υμών εις άγραν» και το « έξελθε εκ της συγγενείας σου και του οίκου του πατρός σου και δεύρο εις την γην ην αν σοι δείξω.. και ενευλογηθήσονται εν σοι πάσαι αι φυλαί της γης» .

Μήπως το πρώτο να σημαίνει ότι υπάρχει ανάγκη αναθεωρήσεων, επανεξέτασης, αλλαγής ρότας, νέας επίπονης προσπάθειας;

Και μήπως το δεύτερο, είναι για όλους μας ένα κάλεσμα για επανανοηματοδότηση της διακονίας μας από την εκκλησιαστική μας ταυτότητα και μόνο και όχι από διάφορες άλλες ταυτότητες πχ εθνικές, που μας κληροδοτήθηκαν και που πρέπει να σχετικοποιηθούν; Μήπως είναι κάλεσμα για υπέρβαση, για «κένωση» προσωπική, για απόπειρα ουσιαστικής μετοχής στην άλλη, την ύψιστη κένωση, εκείνη που θέλησε να φτάσει μέχρις «μορφής δούλου» και τόλμησε μέχρι Σταυρού; Και τέλος μήπως στην ρίζα της παθολογίας πολλών πραγμάτων στην Εκκλησία μας σήμερα βρισκόμαστε, έστω και άθελά μας εμείς; Αν ναι, τότε «ο τρώσας και ιάσεται».

Σε επίπεδο πρακτικό εισηγούμαι την καταγραφή του τι συμβαίνει, σε επίπεδο λειτουργικής ζωής στα διάφορα μέρη της ηπείρου. Αλλά και την συστηματική μελέτη των παραδόσεων των διαφόρων λαών μη λησμονώντας ότι σε κάθε λαό, σε κάθε πολιτισμό ενυπάρχουν από καταβολής κεκρυμμένα, «εναύσματα τινά του Θείου λόγου» (Κλήμης Αλεξ). Η μελέτη και ανάλυση τέτοιων ερευνών θα φέρει παράλληλα στην επιφάνεια και πολλά πρωτόγνωρα για την Εκκλησία θέματα ποιμαντικής και κανονικού δικαίου, τα οποία τώρα προσεγγίζουμε αποσπασματικά, ριψοκινδυνεύοντας και παρεκκλίσεις.

Σε κάποιους εκ των παρισταμένων αγίων αδελφών είναι πολύ φυσικό να δημιουργείται προβληματισμός και σκεπτικισμός για τέτοια βήματα. Το κατανοώ απόλυτα, το σέβομαι. Απόπειρα διαλόγου σε λειτουργικά θέματα, λέξεις όπως «ανανέωση, αλλαγή, μεταρρύθμιση, αναγέννηση», δημιούργησαν αντιδρά-σεις, κάποτε υπερβολικές, και οδήγησαν στην παραγωγή πλούσιας γραμματείας. Εντάσεις, παρατάξεις, χαρακτηρισμοί. Συντηρητικοί, μοντερνισταί κλπ. Και σίγουρα αυτό δημιουργεί αναστολές σε κάποιους η και φόβο για πιθανή απόρριψη από κάποιους κύκλους εκτός της εκκλησιαστικής μας δικαιοδοσίας, οι οποίοι επειδή μας ενισχύουν ποικιλοτρόπως, θεωρούν ότι νομιμοποιούνται να καθορίζουν την τύχη, την πορεία, αλλά και τον θεολογικό λόγο της Εκκλησίας της Αλεξανδρείας. Μη γένοιτο! Ο λόγος δεν δένεται, το Πνεύμα διαρκώς πνέει. Αυτός ο χώρος, αυτή η πόλη, αυτή η Εκκλησία στοχάστηκε, πάλεψε, θεολόγησε, τόλμησε. Από εδώ η Ορθόδοξη χριστολογία, από εδώ και η ορθή περί Θεοτόκου θεολογία. Δεν μπορούμε να ακούμε τι αυτοί λέγουν, αλλά μάλλον «τι το Πνεύμα λαλεί ταις

Εκκλησίαις» σήμερα. Σαν Τοπική Εκκλησία έχουμε το δικαίωμα και την υποχρέωση να ρυθμίζουμε τα του οίκου μας. Έχουμε τις ιδιαιτερότητές μας, τα προβλήματά μας, πρέπει να έχουμε και τον προσιδιάζοντα σε εμάς τρόπο έκφρασης μέσα στα πλαίσια της κοινής λειτουργικής παραδόσεως που πάντοτε αναγνώριζε και αποδεχόταν το τοπικό στοιχείο. Η λατρεία είναι ζώσα και η ομοιομορφία είναι χαρακτηριστικό στοιχείο των βιομηχανικών και άψυχων προϊόντων.

Εάν εσείς εγκρίνετε το ξεκίνημα μιας τέτοιας προσπάθειας, σας διαβεβαιώ ότι θα κινηθούμε με σύνεση και προσοχή και ότι σε κάθε θέμα θα ζητείται η κατάθεση του δικού σας προβληματισμού για περισσότερη μελέτη και εμβάθυνση από μεριάς της αρμόδιας Συνοδικής Επιτροπής. Τον τελικό λόγο, όπως γνωρίζουμε τον έχει ο Προκαθήμενος, ο οποίος και εν Συνόδω πάντοτε αποφαινεται.

Σας ευχαριστώ.

Πηγή: e-theologia.blogspot.gr/

<http://bit.ly/14xFbg3>